



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Morib. Ignatii Loiolæ, Qvi Societatem Iesv
Fvndavit, Libri III**

Maffei, Giovanni Pietro

Dvaci, 1585

Æquitas animi, & constantia eiusdem. Cap. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44004

omni quamvis pretioso amictu & ornatu confestim exuatur. Castitatis vero laudem Dei beneficio tantâ adeptus est, vt ex quo die sese in beatę Virginis fidem ac patrocinium contulit voto; nullam, vt initio dictû est, deinde quamvis præferuidus natura, carnis tyrannidem senserit. Porro in Societate nobilissimâ hanc virtutem tanto studio custodiri volebat, vt nihil omnino neq. in dictis neq. in factis lasciuum aut petulans appareret: ac quoad fieri posset, nostri cælestē vitam in terris agerēt, ab omni corporis contagione seiuncti. Quinetiam in scholis Terētium explicari (ni perpurgatus esset) quamquam optimum Latinitatis auctorem, & Romanæ comœdiæ principem, vetuit nominatim, quòd eum videlicet parum verecûdum ac parum pudicum arbitraretur. Noluit igitur ea lectione puerorum animos imbui; ne plus moribus noceret, quàm prodesset ingenijs. ex quo facile existimari potest, in ceteris rebus quàm acer & vigilans custos pudicitiaë fuerit.

Aequitas animi, & constantia eiusdem.

CAP. IX.

ADuersus ea quæ videntur acerba, & contra omnes varietates quæ in vita versantur, animo fuit semper ita præsentis, vt nûquam vel à statu naturæ, vel à religiosi dignitate discederet. Romę cum apud nobiles quosdam, vt solebat, de rebus diuinis familiariter ageret, instituto iam sermone, trepidus ab domo nuntius ei repente in aurem insusurrat, lictores in domesticam suppellectilem à creditoribus immisos, cuncta miscere & euertere: vix ab eis impetratum sustinerent tantisper
dum

dam ipse tota de re certior fieret. His auditis Ignatius: Bene habet, inquit: & inchoatam disputationem admirabili tranquillitate animi absoluit. Quærentibus dein amicis quid subitæ rei accidisset: Noster, inquit, œconomus ad necessariam ædificationem ære alieno contracto, in præsentia soluendo non est. impatientes morę creditores ad auferenda pignora ministerium forense miserunt. ij perturbare dicuntur omnia: sed me res non mouet. nam strata si abstulerint, humi pro nostra paupertate cubabimus. vnum vereor, ne inter tumultum, commētarij de religione pereant, magna cura & labore confecti. hos ego sane velim saluos: cetera negligo. Tum ij qui aderant, Patris patientiam admirati, facinus indignū exclamant; domum nostrā aduolant; prædesq. pro Ignatio facti, satellitum proteruitatem magno conuicio cohibēt. neq. ea res cuiquam amicorum fraudi fuit: si quidem aureis ducētis ab Hispano doctore, cuius modo meminimus, Hieronymo Arzio, & quidem quid accidisset ignaro, postera die submissis, nullo ipsorum incommodo æs alienum est persolutum. Suscepta negotia in finem vsq. perseueranter vrgebat; neq. vero, quos sibi socios expeditionum assumpserat, torpere patiebatur. Vbi necessarium iter, vel quid aliud grauioris momēti destinasset in diem certam, præsertim si postularer occasio, nulla vi tēpestatis, aut alia quauis difficultate deterrebat, quo minus ad constitutum tempus cogitata perficeret. In adeūdis principibus viris, quod ille necessario & sæpe faciebat; cunctas aulę molestias, & indignitatem, & aulicorū contumaciā deliciasq. vorabat alacritate mirabili. acciditq. aliquādo, vt aditu exclusus, commodam admissionē horas ipsas quattuordecim ieiunus obsederit.

Si quid,

Si quid, re bene perspecta, consiliariis etiam adhibitis, decreuisset; haud ita facile se ab eo deduci patiebatur. Ad Ecclesiasticam disciplinam pro sua parte adituandam, statuerat ne quis ex aliis Ordinibus transfuga, quamuis eruditione, aut eloquentia, aut alia qualibet laude clarus, in Societatem admitteretur. Obtulere se multi; nec prece, nec gratia unquam adductus est, ut quemquam reciperet: quin etiam si quis per nostrorum imprudentiam irreperat, qui vel diem unum in alienis caltris fuisset, contra nitentibus interdum aduenæ propinquis, amicisque gratiosis, remittebat ad pristina signa, vel si minus pareret, certe à Societate pellebat: ne ceteri nimirum Ordines de nobis cõqueri possent; aut Societas quasi quoddam perfugium desertoribus esse putaretur. Neque minorem animi fortitudinem præstitit in iis tuendis, quos, probato ipsorum spiritu & vocatione, in Societatem adscripsisset, quorum constantia cum à parentibus (ut fit) per amplissimos etiam viros acerrime interdum oppugnaretur; Ignatius, ubi opus fuit, coram summo ipso Pontifice, suorum causam contra opes & gratiam, diuino fretus auxilio, sine ulla dubitatione metue, non solum defendit, sed etiam obtinuit. Itaque principes etiam viros Iulius III. Põtifex maximus festiue admonebat, ne cum Ignatio contenderent; utique ni vellēt à certamine victi discedere. Cum lege cauisset, ne quis à nostris vel exsequiarum, vel sacrificij, vel cuiuspiam omnino ministerij nomine pecuniam aut eleemosynam ullam acciperet, nedum cogeret; eam ipse legem diligenter sancteque in omni vita seruauit; neque commisit unquam, ut fidem suam, in rebus præsertim sacris, temere obligaret; vel (quod vitandum est maxime) specie pietatis quæstum facere videretur.

quo in

quo in genere illud insigne memorant. Grauius æ-
 grotabat ætate iam deuexa idem Hieronymus Ar-
 zius. ad hunc, visendi causa (fuit enim in colēdis ami-
 citijs diligentissimus) cum venisset Ignatius, homi-
 nemq. benigno & spiritali alloquio recreare co-
 natus esset; ille de futura vita sollicitus, aureos ducē-
 tos ad piacularia sacra pro se facienda sudario inuo-
 lutos institit Ignatio obtrudere. quos cum obfir-
 mato animo reiecisset Pater, quòd diceret se alieno
 periculo doctum, ab huiusmodi conuentis iam pri-
 dem abstinere, neq. plus oneris velle suscipere, quā
 quantum præstare cum fide posset; admiratus ille
 sanctimoniam & integritatem viri, eam ipsam sum-
 mam paulo post ad eundem sine vlla conditione
 transmisit. Tum Ignatius sponte complures hostias
 ad expianda amici peccata decreuit; neque in officij
 & caritatis certamine vinci se ab laico passus est. Pa-
 cem & concordiam (quoad officium & Dei gloria
 pateretur) non modo cum suis, verum etiam cum a-
 lienis omni cura studioq. retinuit semper; & cauit,
 ne, aut per se, aut per suos factio dictove quemquam
 offenderet. Cum Martinus Olaius, qui Collegio
 Romano annos aliquot magna cum laude præfuit,
 excellenti vir ingenio doctrinaque, theses aliquot
 de more proposuisset, in quibus erat caput de Im-
 maculato, vt appellant, Conceptu beatæ Virginis;
 licet ea de re Ignatius pro sua egregia in Deum &
 Virginem pietate minime dubitaret, tamen ne Fra-
 tres Dominicani qui ad disputationem inuitaban-
 tur, id ægre ferrent, seq. nominatim prouocari pu-
 tarent, (contrariam enim sententiam auctore diuo
 Thoma tuentur eorum pleriq.) eam thesem, quam-
 quam ingemiscente Olauio, induci tolliq. omnino
 N imperauit.

imperavit. Anno Christi nati M. D. LII. cum Societas in Hispania, Deo adiuuante, maiorem in modum cresceret; graua in nostros crimina repente conficta ab iniquis, & Exercitiorum spiritualium præcipue liber in suspicionem apud sacros Inquisitores magno apparatu artificioq. vocatus est. quo nuntio Romam allato, multi auctores Ignatio fuisse, vt se suosq. omni ope tueretur; accusatorum calumnias & improbitatem in tanto præsertim suæ existimationis ac famæ periculo redargueret. At ille conscientia testimonio ac Dei bonitate subnixus, nihil extimuit, remq. totam sine vlllo tumultu magistratibus cognoscendam reliquit. quorum opera, & veritas breui patuit omnibus, & ex eo tẽpore Societas in ijsdem prouincijs feliciores in dies habuit progressus. Nec minor anno insequente in nostros qui in Gallia versabantur, procella desequijt. Siquidẽ graui ab aliquot illustribus Theologiẽ doctoribus, decreto proposito, vsq. adeo lacerata ac tantam in inuidiam adducta Societas est, vt eam non modo profanum vulgus, verumetiam concionatores ipsi quotidianis probris & conuitijs è superiore loco proscinderent. Ei decreto criminibusq. scripto refutandis cum se aliquot è nostris Ignatio paratos offerrent, ac res indigna, minimeq. toleranda cunctis videretur esse; verbis ex Euangelio desumptis Ignatius: Pacem, inquit, do vobis, pacem meam relinquo vobis: neq. certamen cum aduersarijs vlllo pacto suscipi est passus; quòd diceret, proculdubio fore, vt ipsa dies & nostrorum innocentia satis probaret, & inimicorum cogitationes & consilia frangeret. Id quod non ita multo post, Dei beneficio est factũ: nam & accusatio tota breui cõsenuit, & ipsi

crimi

trinationibus illustrata Societas radices in ijs re-
 gionibus egit altiores. Admirabilē vero facilitatem,
 vel potius animi altitudinem Romæ ostendit Pater
 in acerbissimis vicini cuiusdam iniurijs perferēdis.
 namq. is, vt nostros in proximam sibi domum, quæ
 Petri Codatij fuerat, immigrasse cognouit; cū Igna-
 tium sociosque, vt alij multi, sine causa pessime odif-
 set; vna re valde lætatus est, quòd vendēdi suas e-
 des, quippe nostris valde opportunas, & conficiendæ
 pecuniæ præclarā sibi occasionem oblatam putaret.
 Ergo, vt peregrinū ad conditiones quālibet iniquas
 cogeret, varijs artibus patientiam hominis exercere
 cōstituit. ac primum in atrij cuiusdam interiacentis,
 quod finibus nostris cōtineri constabat, possessio-
 nē impudenter inuasit: neq. tamē Ignatius eam rem
 iudicio persecutus est. In id atrium deinde pauones
 & alia demisit altilia; quæ obuersis in eam partē cu-
 biculis nostris molestissimo clangore diu noctuq.
 obstreperent: nequaquam exoptulauit Ignatius.
 eidem, triclinij parietes in eam partem luminis cau-
 sa perforare volenti, per summam contumeliā resti-
 tit ille: nihilominus quieuit Pater, atq. ob id ipsum
 caeco aliquot annos triclinio est vsus. Cum hæc ma-
 xime ageret vicinus, vltro Ignatium ac socios tota
 Vrbe institit criminari, bipedumque nequissimos
 & cupidissimos dicere, qui in alieno solo, non con-
 tenti male parta ingenti pecunia, domibusq. per fal-
 sam religionem occupatis, possessiones in dies con-
 tinuare, seq. ipsum patrijs ædibus pæne per vim ex-
 turbare cōtenderent. Quæ res cum delatæ ad Igna-
 tiū essent, nō modo sedato animo tulit, vt cetera, sed
 etiā ex eo die Dominū deprecari pro aduersario cœ-
 pit ardētius. Deniq. cū ille diuturna importunitate
 N ij nostros

nostros ad quamlibet iniquum pretiū perduxisset,
 & piorum subsidijs domus tandem esset coempta;
 ita ex ea migravit, vt, quasi mox æquanda solo esset,
 sic omnia inde ferramenta, fores, fenestrarum obi-
 ces, atq. adeo elaborati lapidis quidquid potuit se-
 cum asportauerit. neq. tamen grauius ea de re que-
 stus Ignatius est. neq. tali homini, aut vlli omnino
 mortalium vllō vñquam nomine litem intendit.
 Neq. vero ab hominibus tantum, sed etiam ab ipsis
 pæne temporibus, inuictum animum præstitit. si-
 quidem nulla vñquam vel domestica inopia, vel
 publica annonæ caritate adduci potuit, vt contra
 Christi consilium de craftino sollicitus esset; aut, qui
 nomen Societati profiterentur, modo ad institutū
 idonei forent, eos, quamquam ingenti pressus fami-
 lia, repudiaret. Atque id, eo magis homines mirabā-
 tur, quòd eo ipso tempore viri locupletes ac princi-
 pes, inopiæ metu, multos è domesticis conuictori-
 bus non sine rubore dimitterent. Itaq. cum ex Igna-
 tio quidam è familiaribus pro amicitia sciscitaretur,
 quid ita alij diuites & pecuniosi, in tantis annonæ
 difficultatibus familiam sumptusq. mintuerent; cō-
 tra ipse nullis vectigalibus, nullo certo reditu ful-
 tus, eandem auget? Non satis attendis, inquit ille,
 quæ sit vis ac natura virtutis illius, quam in Theolo-
 gicis virtutibus secundam Apostolus numerat? cui,
 certis & exploratis in rebus locus esse qui potest?
 Spes enim, vt idem ait, quæ videtur, non est spes. nā
 quod quis videt, quid sperat? Neq. vero timendum
 esse, ne qui aues cæli pascit, & agri lilia splendidissi-
 mo vestit ornatu, quæ neque serunt, neq. nent, neq.
 in horrea congregant; idem suis operarijs in Eccle-
 siæ vinea nullo stipendio laborantibus, necessaria
 ad exi-

ad exigendam vitam alimenta deesse patiat. Quod ille videlicet cum iam inde ab ipsa cōuersione multis documentis præclare didicisset; tum vero post suscepta Societatis gubernacula, magis magisque experiebatur in dies. quo in genere, ne sim longior, nōnulla subnectam. Cum in sumptus quotidianos aliquando esset opus præsentis pecunia; atque ad nescio quid cōmēdum Ioannes Cruceius rei domesticæ curator exisset, incerta etiam tum luce quidam ei repente sacculum auro plenum obtulit, ac nihil effatus illico sese è cōspectu proripuit. Ioannes vero, qua erat simplicitate, ut auri speciem vidit, illusionem ac præstigias diaboli suspicatus, in proximam ædem beatæ Mariæ supra Mineruam sese recipiens, diuinam opem suppliciter implorauit. domum deinde regressus, pecuniam inspectam, & forma & materia probam reperit: Deique clementiam ac benignitatem admirans, in ea quæ destinauerat, sine cuiusquam damno vel molestia insumpsit. Idem, cum in magnis rei familiaris angustijs Deo superisq. in Laterano supplicasset; in reditu ad Colosseum theatrum illi subito vir quidam ignotus aureos cētum in manum dedit, ac statim apparere desijt. Qua re Ioannes non tam lætitia, quam horrore perustus, pecuniam domum attulit. Ignatius vero gratias quidem egit Domino, sed talibus iam pridem assuetus, nihil rei nouitate commotus est. Rursus nostris pecuniæ inopia laborantibus, quidam è Patribus dum nescio quid exquirat in arcula tomento scrutisq. vilissimis plena; nihil minus opinanti venit in manus chartaceum inuolucrum aureis refertum ita nitidis atque micantibus, ac si tum primum ex officina prodirent: quo tam insperato subsidio præsentis egestati per-

N iij

opportu-

opportune subuentum est. Quodam die sub vesperam, cum domi panes, vinum, ligna penitus defecissent; postridie mane, præter omnium expectationem, à nobili matrona vehes lignis onusta submittitur. ea ligna dum in cella vinaria, vt fit, condit ianitor; ianuam domus in Capitolium eo tempore obuersam, patentem reliquit imprudens: recordatus deinde, cum ad occludendum accurrisset, repente modios aliquot frumēti, & vini cados in ipso vestibulo reperit: neq. adhibita quantauis diligentia vniquam rescire potuit, quis ea dona misisset. Hac igitur & alia eiusmodi subinde accidebant, quæ politico supercilio rem æstimanti friuola cuiuspiam fortasse videantur: sed certe & paternam in famulos, Dei prouidentiam satis declarant; & Ignatij securitatem atq. fiduciam ab omni stultitiæ vel temeritatis infamia vindicant.

Eiusdem ratio gubernandi. CAP. X.

IN consilio capiendo, & rebus gerendis, cū Deum semper, vt dictum est, accurata supplicatione cōsuleret, tum vero (quod mirum fortasse cuiuspiam videatur) non pietatis gustum, sed rationis ductum præcipue sequebatur: vt non rationem spiritus dulcedo præiret, sed dulcedinē ratio. Hoc enim aiebat vno maxime belluis homines antecellere, quòd hi ratione vtantur, illę nequaquã. Idem ad exsequenda consilia, quoad fas esset, omnes artes & humana præsidia sic adhibebat, quasi omnē spem in ijs repositam haberet; rursus ita Deum orabat, & ex eo pēdebat vno, ac si nihil omnino in rebus humanis opis aut perfugij collocaret. atq. hoc pacto (quod longe optimū ac perfectissim-